

РЕШЕНИЕ

№ 7471

гр. София, 10.12.2018 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

АДМИНИСТРАТИВЕН СЪД - СОФИЯ-ГРАД, Второ отделение 59 състав,
в публично заседание на 15.11.2018 г. в следния състав:

СЪДИЯ: Зорница Дойчинова

при участието на секретаря Светла Гечева, като разгледа дело номер **9628** по описа за **2018** година докладвано от съдията, и за да се произнесе взе предвид следното:

Производството е по чл. 145 и сл. АПК, във връзка с чл. вр. чл. 68, ал.1

ЗЗДискр.

Производството по делото е образувано по подадена от Сдружение „А.“, със седалище и адрес на управление от [населено място], [улица], представлявано от председателя на сдружението Ц. К. срещу Решение № 296/12.06.2018 г. на петчленен разширен заседателен състав за множествена дискриминация на Комисия за защита от дискриминация, постановено по преписка № 353/2016 г., с което е установено, че М. Щ. К. в лично качество – бивш министър на образованието и Министерството на образованието и науката, представлявано от министъра, не са осъществили дискриминация по признак „лично положение“, „етническа принадлежност“ и „образование“ по смисъла на чл. 4, ал.1 ЗЗДискр. спрямо учениците с български произход в сравнение с ромските ученици и е оставила без уважение подадения от сдружението сигнал.

В жалбата са изложени съображения за незаконосъобразност, неправилност и необоснованост на процесното решение, като постановено в противоречие с процесуалния и материалния закон. Счита, че не е извършено пълно, обективно и всестранно изясняване на релевантните факти за решаване на спора. Счита, че непълно органа е разпределил доказателствената тежест, като указанията са общи и формални и препращат към съответната правна норма, но не съдържат конкретни факти и обстоятелства, подлежащи на доказване, които да установяват конкретни задължения за страните. Не е посочен периода, за който са изследвани действията на

ответниците, не е ясно кои действия са били предмет на проверка.

Също се посочва, че в административното производство са били допуснати съществени процесуални нарушения, които са дали своето отражение върху крайния акт. Сочи се, че в хода на проверката, Комисията за защита от дискриминация, макар че била събрала огромен обем писмени доказателства не успяла чрез обсъждането им да постигне пълното и всестранно изясняване на обстоятелствата по преписката, в нарушение на чл. 55, ал.1 от ЗЗДискр. В мотивите на решението било посочено, че не са налице доказателства, от които да се установи нарушение по ЗЗДискр., но не били изложени аргументи как административният орган е стигнал до този извод. Органът е следвало да извърши пълно, обективно и всестранно изясняване на релевантните за решаване на спора факти и обстоятелства и при съблюдаване на формулираното в чл. 9 от ЗЗДискр. правило за разпределение на доказателствената тежест.

Посочва, че дължимото от Комисията за защита от дискриминация произнасяне при упражняване на правомощието ѝ по чл. 47 от ЗЗДискр, изисква фактически установявания относно наличие на дискриминационно поведение, тоест по-неблагоприятното третиране, по см. на чл.4, ал.2 от ЗЗДискр. Необходимо е също така да се установи в ситуация на сравнение с други лица при сравними сходни белези, наличието на по неблагоприятно третиране. За да се приеме, че не е налице дискриминация е необходимо да съществуват доказателства, които създават обосновано предположение за вероятно осъществяване на равно третиране по защитен признак. Иска се от съда да отмени оспореното решение, като е отправено и алтернативно искане преписката да бъде върната на административния орган за ново произнасяне, в духа на жалбата. Моли за отмяна на оспореното решение. Претендира разноски.

В съдебно заседание, жалбоподателя Сдружение „А.“, се представлява от адв. М. и адв. К., които подържат подадената жалба и молят за цялостна отмяна на решението на КЗД. Представена е и подробна писмена защита.

Ответникът по жалбата, Комисия за защита от дискриминация, не се представлява и не взема становище по жалбата.

Конституираната като заинтересована страна М. Щ. К. не се представлява и не взема становище по жалбата.

Конституираната като заинтересована страна Министерство на образованието и науката се представлява от юрк. Т., която оспорва жалбата, като неоснователна и моли за отхвърлянето ѝ. Представя писмени бележки.

Конституираната като заинтересована страна „Център за образователна интеграция на децата и учениците от етнически малцинства“ се представлява от адв. Ц., която оспорва жалбата. Излага аргументи в подкрепа на оспореното решение.

СГП не взема становище и не се представлява в съдебно заседание.

Административен съд София-град, в настоящия съдебен състав, след като обсъди доводите на страните и прецени по реда на чл. 235, ал. 2 от ГПК, във вр. с чл. 144 от АПК приетите по делото писмени доказателства, приема за установено от фактическа страна следното:

Производството по преписка № 353/2016 г. е образувано въз основа на сигнал, с вх. № 14-30-166/27.10.2016 г. и допълнения, с вх. № 14-30-172/16.11.2016 г. и вх. №14-30-174/01.12.2016 г., подадени от Ц. К., в качеството ѝ на председател на Сдружение „А.“ срещу М. Щ. К., в качеството ѝ на Министър на образованието и

науката към спорния момент. Оплакванията в жалбата са по признак „етническа принадлежност“, „лично положение“ и „образование“. Искането на жалбоподателя е КЗД да установи наличие на нарушено равенство в третирането на учениците, които не попадат в целевата група на проекта „Подкрепа на ромските ученици за успешно завършване на средното образование“ спрямо тези, които попадат в тази група.

В сигнала до КЗД Ц. К., в качеството си на председател на Сдружение „А.“ посочила, че е допусната дискриминация на българските деца от частен ромски фонд и МОН. Отразено е, че вместо професионално обучение и въвличане на децата в различни образователни модули, МОН решил да привилегирова една група деца и да им даде предизборно „стипендии“.

С постъпило допълнение с вх. №14-30-174/01.12.2016г. по описа на КЗД, в което жалбоподателя Ц. К. - председател на Сдружение „А.“ посочила дискриминация по признак „етническа принадлежност“, „лично положение“ и „образование“. Заявила, че бил изготвен дискриминационен проект, обслужващ интересите единствено на децата от ромската общност, без да се отчете, че всички деца, независимо коя етническа общност представляват, са български деца и е недопустимо да бъдат дискриминирани по етнически признак или съмнителни интелектуални предимства, оценявани драстично с по-ниска скала, от нужната за придобиване на право за получаване на стипендия.

Преписката е образувана с Разпореждане № 964/21.12.2016 г. на Председателя на КЗД и с оглед изложените оплаквания за дискриминация по признаци „етническа принадлежност“, „лично положение“ и „образование“ преписката е разпределена за разглеждане от Петчленен разширен заседателен състав.

По преписката е проведено проучване по реда на чл. 55 и следващи от ЗЗДискр. В хода на проучването били изискани становища, информация и доказателства от ответната страна в производството пред КЗД. На ответните страни по производството е дадена възможност да представят становище по случая.

Получено е становище с вх. №12-20-18/29.03.2017 г. от М. Р. – директор на Център за образователна интеграция на децата и учениците от етническите малцинства, както и допълнение с №12-20-5/07.02.2018 г. от Ц. чрез процесуален представител адв. С. Ц.. Страната счита, че процесния проект „Подкрепа на ромските ученици за успешно завършване на средното образование“ попада в приложното поле на чл.7, ал.1, т. 17 от ЗЗДискр. и по своята същност не е дискриминационен. В становището си М. Р. - директор на Ц. заявила, че изразените твърдения от страна на сигналподателката за наличие на дискриминация при изпълнение на проект „Подкрепа на ромските ученици за успешно завършване на средно образование“ са неправилни и не отразяват правното и фактическо положение. Сочи, че основните цели на проекта и съпътстващите ги дейности, са насочени към подпомагане реализирането на държавната политика за образователна интеграция на децата и учениците от етническите малцинства и в този смисъл са част от мерките в областта на образованието и обучението за осигуряване на участието на лица, принадлежащи към етническите малцинства. Продължава, че като част от насърчителните мерки на правителствената политика за преодоляване на изоставащото положение на деца и ученици от ромски произход, проектът бил насочен към определена целева група и доколкото тези специални мерки са ориентирани към задоволяване на специфични потребности на тази конкретна целева група в рамките на приложимите нормативни актове, стратегии и програми, насочени към ромското приобщаване, то тези мерки

били необходими за постигане целта на закона и в този смисъл не представляват дискриминация.

Посочва, че проектът се реализирал от Центъра за образователна стратегия на децата и учениците от етническите малцинства (Ц.), създаден с ПМС №4 от 11.01.2005 г. Самото създаване на Центъра било предшествано от приемането на Стратегия за образователна интеграция на децата и учениците от етническите малцинства, одобрена от министъра на образованието и науката на 11 юни 2004 г. Ц. бил създаден да подпомага реализирането на правителствената политика по отношение на образователните потребности на децата и учениците от етническите малцинства. Тази политика има за своя рамка Националната програма за развитие на училищното образование и предучилищното възпитание и подготовка 2006-2015 г. Програмата извеждала като основна цел на системата равния достъп до качествено образование, като изрично отбелязва, че „Равният достъп до образование не означава еднаква грижа спрямо всички деца, а диференциране на грижата спрямо техните различни потребности“. Заявява, че проект „Подкрепа на ромските ученици за успешно завършване на средно образование“ има обоснована законова цел: изпълнение на мерки, установени като задължение в съответствие с приетите програмни документи и утвърдени правителствени политики, мерки за коригиране на установени неравенства, пред които са изправени групи в по-неблагоприятно и рисково моментно състояние. Сочи като безспорно задължението както на Министерство на образованието и науката, така и на Ц., реализирането на тези специални насърчителни мерки, с оглед на установено изоставащо положение на учениците от ромски произход.

От М. Щ. К., в качеството ѝ на Министър на образованието и науката към релевантния период, а след това в лично качество след конституирането ѝ като ответна страна, относно твърденията, изложени в сигнала е изискано становище, но такова не е представен.

По делото е представена Стратегия за образователна интеграция на деца и ученици от етническите малцинства – 2015 – 2020 г.

Представено е и заверено копие от проект „Подкрепа на ромски ученици за успешно завършване на средно образование“. Сроктът на времетраенето на проекта е 24 месеца, през периода от 01.06.2016 г. до 20.06.2018 г. Финансирането на проекта е от Ромски образователен фонд /Р./ и от Министерство на образованието и науката. В проекта е отразено, че основната цел на проекта е задържането на ромските ученици в средното образование, повишаване на академичните им резултати и повишаване на броя на кандидат-студентите роми чрез предоставяне на стипендии, менторство и тюторство. Общият брой на учениците, които ще бъдат обхванати от проекта е 1200 /600 момичета и 600 момчета/. През първата година на проекта за 9-ти и 10-ти клас ще бъдат дадени по 200 стипендии*30 евро месечно, за 10 месеца, като условие е учениците да имат успех поне 3,50. За 11-ти и 12-ти класове ще бъдат предоставени по 100 стипендии месечно за 10 месеца, като условие е учениците да имат успех поне 3,50.

През втората година е направено разграничение в размера на предоставяните стипендии с оглед успеха на учениците. За 9-ти и 10-ти клас ще бъдат дадени по 80 стипендии за успех от 3,50 до 4,49 по 25 евро на месец; 70 стипендии за успех от 4,50 до 5,49 по 30 евро на месец и 50 стипендии за успех от 5,0 до 6,00 по 35 евро на месец. За 11-ти и 12-ти клас ще бъдат дадени по 45 стипендии за успех от 3,50 до 4,49 по 25 евро на месец; 30 стипендии за успех от 4,50 до 5,49 по 30 евро на месец и 25

стипендии за успех от 5,0 до 6,00 по 35 евро на месец.

За сравнение в проекта е посочено, че в съответствие с постановление № 33, МОН осигурява стипендии за всички ученици в средните училища с отличен успех, която е в размер на 21 лв. на месец или много добър успех в размер на 18 лв. на месец. Учениците с много добър успех трябва да представят доказателство за своя нисък социално-икономически статус, за да им бъде отпусната стипендия.

След събиране на доказателствата е дадена възможност на страните по преписката да се запознаят със събраните материали и да вземат отношение по събраните материали. Изготвен е доклад-заключение от определения докладчик по преписката, с който е предложено преписката да бъде разгледана на открито заседание, за което са призовани страните. Проведени са две открити заседания - на 13.02.2018 г. и 16.05.2018 г., на които страните са приканени към постигане на споразумение по между си и са събраните писмени доказателства.

Въз основа на събраните по преписката писмени документи и становища на страните, решаващият петчленен разширен специализиран състав на КЗД, е постановил оспореното решение № 296/12.07.2018 г., с което е:

установил, че ответната страна М. Щ. К. в лично качество - бивш министър на образованието, не е осъществила дискриминация по признак „лично положение“, „етническа принадлежност“ и „образование“ по смисъла на чл.4, ал.1 от ЗЗДискр. спрямо учениците с български произход в сравнение с ромските ученици;

установил е, че Министерство на образованието и науката представлявано от министъра, не е осъществил дискриминация по признак „лично положение“, „етническа принадлежност“ и „образование“ по смисъла на чл.4, ал.1 от ЗЗДискр. спрямо учениците с български произход в сравнение с ромските ученици;

оставила без уважение сигнал с вх. № 14-30-166/27.10.2016г., както и направените допълнения към него с вх. № 14-30-172/16.11.2016г. и с вх. № 14-30-174/01.12.2016г., подадени от Ц. К., в качеството ѝ на председател на Сдружение „А.“.

Решението е съобщено на страните, като жалбоподателя е уведомен на 18.07.2018 г.

При така установените факти, настоящия съдебен състав на АССГ, като извърши цялостна проверка за законосъобразността на оспорения индивидуален административен акт на всички основания по чл. 146 от АПК, по реда на чл. 168, ал. 1 от АПК, достигна до следните правни изводи:

Предмет на оспорване е Решение № 296/12.07.2018 г., издадено от петчленен разширен специализиран заседателен състав на Комисията за защита от дискриминация, с което е установено, че ответната страна М. Щ. К. в лично качество - бивш министър на образованието и Министерство на образованието и науката представлявано от министъра, не са осъществили дискриминация по признак „лично положение“, „етническа принадлежност“ и „образование“ по смисъла на чл.4, ал.1 от ЗЗДискр. спрямо учениците с български произход в сравнение с ромските ученици и е оставен без уважение сигнал с вх. № 14-30-166/27.10.2016 г., и допълненията към него, подадени от Ц. К., в качеството и на председател на Сдружение „А.“.

Жалбата срещу процесното решение е подадена в срока по чл. 149 от АПК, вр. с чл.68, ал.1 Закона за защита от дискриминация, от легитимирано лице, адресат на Решението на КЗД, поради което е процесуално допустима.

Разгледана по същество е неоснователна.

По съответствие с процесуалния закон.

Оспореното решение е издадено при спазване на установената от закона писмена форма, съдържа предписаните в чл. 6б ЗЗДискр. реквизити, като не са извършени съществени нарушения на административно-производствените правила. Посочен е издателят на решението, жалбоподателя, оплакванията му, извършените действия по проучването, становищата на ответните страни в производството, какво е установил органа от фактическа и правна страна и в крайна сметка какво е решението му същество на казуса, т.е. съдържа диапозитив. Изложени са фактическите и правни основания за издаването му. Мотиви се съдържат в самото решение. При издаването му са спазени специалните административно-производствени правила, установени в чл. 50 – чл. 70 ЗЗДискр.

В съответствие с изискването на чл. 50, т. 1 ЗЗДискр. производството е образувано по жалба на засегнато лице. След образуване на преписката, председателя на КЗД е определил същата да бъде разгледана от 5-членен специализиран заседателен състав, с оглед твърдения за множествена дискриминация – по три признака, който състав единствено е компетентен да разгледа жалба за дискриминация по повече от един признака и който на свое заседание е определил докладчик от решаващия състав, след което са предприети действия по изпълнение на процедурата по проучване на преписката и събиране на доказателства, необходими за изясняване на спорните факти и обстоятелства /чл. 55, ал.1 ЗЗДискр./.

В хода на това производство са представени писмени становища от всички страни, съпричастни към казуса и имащи отношение към спора за упражнена дискриминация спрямо българските ученици, след което страните са поканени да се запознаят със събраните материали, да изразят становище по тях, както и да ангажират допълнителни доказателства и изложат твърденията си. Процедурата по проучване и събиране на доказателства е приключила с доклад-заключение на докладчика по преписката, след което е насрочено заседание на решаващия състав, за датата на което страните са били редовно уведомени. Проведени са две открити заседания, на които са участвали страните, след което производството е приключило и въз основа на събраните доказателства е постановен оспорваният административен акт.

Не са спазени сроковете за извършване на проучването и съответно за постановяване на решението по спора, но това по никакъв начин не се отразява на законосъобразността на оспореното решение на КЗД. Сроковете, в които органа следва да извърши проучването и съответно да приключи преписката с акт, са инструктивни и неспазването им не води до погасяване на задължението да приключи преписката и постанови решение. Неспазването на инструктивни срокове не се отразява и на правилността на решението, за да бъде това основание за отмяна на същото.

В заключение Комисията за защита от дискриминация е направила анализ на разпоредбите на чл. 4 ЗЗДискр, където е дадена дефиниция за дискриминация, а в разпоредбата на чл. 4, ал.2 от ЗЗДискр е отразено, че пряка е дискриминацията по неблагоприятно третиране на лице, като е посочено и какво представлява неблагоприятното третиране на лице според §1, т.7 ДР на ЗЗДискр. В заключение, КЗД е приела, че не е налице осъществена дискриминация с проекта, съфинансиран от МОН „Подкрепа на ромските ученици за успешно завършване на средното образование“ и реализиран от заинтересованата страна Ц..

С оглед изложеното, настоящият съдебен състав намира, че процесното решение не

страда от процесуални пороци, водещи до нищожността му или до отмяната му на процесуално основание.

По съответствие на решението с материалния закон.

Настоящата съдебна инстанция намира, че решението на КЗД е постановено при неправилно прилагане на материалноправните разпоредби.

С императивната разпоредба на чл. 4, ал. 1 ЗЗДискр. е забранена всяка пряка или непряка дискриминация, основана на пол, раса, народност, етническа принадлежност, човешки геном, гражданство, произход, религия или вяра, образование, убеждения, политическа принадлежност, лично или обществено положение, увреждане, възраст, сексуална ориентация, семейно положение, имуществено състояние или на всякакви други признаци, установени в закон или в международен договор, по който Република Б. е страна. По смисъла на ал. 2 на същата норма пряка дискриминация е всяко по-неблагоприятно третиране на лице на основата на признаците по ал. 1, отколкото се третира, било е третирано или би било третирано друго лице при сравними сходни обстоятелства. В разпоредбата на § 1, т. 7 от ДР на ЗЗДискр. е разписано определение на понятието „неблагоприятно третиране”, а именно - всеки акт, действие или бездействие, които водят до по-малко благоприятно третиране на едно лице спрямо друго, въз основа на признаците по чл. 4, ал. 1 или могат да поставят лице или лица, носители на признак по чл. 4, ал. 1, в особено неблагоприятно положение в сравнение с други лица, т.е., което пряко или непряко засяга права или законни интереси. При всички случаи, за да е съставомерно деянието, неравното третиране следва да са обусловени от защитен от закона признак. В този смисъл, освен нежелано поведение е необходимо да се докаже, че това поведение е обусловено от някой от признаците, посочени в чл. 4 ЗЗДискр, като следва да е налице и пряка причинно-следствена връзка между неблагоприятното отношение и причината за него, която при всички случаи следва да се изразява в признак по цитирания чл. 4 от закона. На основата на признаците по чл. 4, ал. 1 означава на основата на действителното, настояще или минало, или предполагаемо наличие на един или повече от тези признаци у дискриминираното лице или у лице, с което то е свързано, или се предполага, че е свързано, когато тази връзка е причина за дискриминацията.

От анализа на цитираните норми следва извода, че за да е налице проява на дискриминация по смисъла на ЗЗДискр. е необходимо да са осъществени всички елементи от фактическия състав на приложимата специална правна норма, както от обективна, така и от субективна страна. На първо място, следва да е налице акт, действие или бездействие, свързани с диференциран подход към дадено лице или определен кръг лица. На следващо място, диференцираният подход трябва да е обвързан от защитен признак по чл. 4, ал.1 от ЗЗДискр. На трето място, по-неблагоприятното третиране, респективно поставянето в по-неблагоприятно положение следва да е целено /извършено съзнателно/ или да има за резултат засягане на права или законни интереси. На последно място, следва да е налице и пряка причинно-следствена връзка между неблагоприятното положение и причината за него, т.е. неравното третиране следва да е обусловено от защитен от закона признак. С други думи, за да се квалифицира дадено деяние или практика като дискриминационно, следва да се установи факта на неравно третиране, на сравнимост на ситуацията, на защитен признак, и на различие по този признак със сравняваните лица, както и причинната връзка между неравното третиране и защитения признак. За

да се докаже дискриминационно поведение следва да е налице и база за сравнение - лице, поставено в по-благоприятни условия /положение/ на основата на признаците по ал.1 на чл.4 от ЗЗДискр. Неправомерният диференциран подход към дадено лице или определен кръг лица трябва да е обвързан от признак по чл. 4 от ЗЗДискр. Поради това, се установява, че няколко са елементите на фактическия състав на § 1, т. 1 ДР ЗЗДискр., които в своята кумулативна съвкупност биха обосновавали извод за наличие на тормоз, а именно нежелано поведение, изразено физически, словесно или по друг начин; нежеланото поведение да е обусловено от защитен признак по чл. 4, ал. 1 ЗЗДискр, т.е. да е налице причинно-следствена връзка между неблагоприятното отношение и причината за него. Липсва ли подобна обусловеност, не е налице тормоз по смисъла на § 1, т. 1 ДР ЗЗДискр., респ. – не е налице дискриминация по аргумент за противното на чл. 5 ЗЗДискр. и нежеланото поведение трябва да има за цел или резултат накърняване достойнството на лицето и създаване на враждебна, обидна или застрашителна среда.

Преценено от тази гледна точка жалбата, с която е сезирана КЗД съдържа оплаквания за наличието на пряка дискриминация, осъществена както от Министъра на образованието и науката, така и от Министерство на образованието и науката при включването на деца за подпомагане, чрез стипендии, предоставяни на ромските деца. Преценявайки изложеното в сигнала и допълненията към него означава, съдът приема, че основния спорен по делото въпрос е дали с проекта съфинансиран от МОН и реализиран от Ц. „Подкрепа на ромските ученици за успешно завършване на средното образование“, насочен към ромските ученици от 9-ти до 12-ти клас, се третират по-благоприятно тези ученици, които попадат в целевата група на проекта спрямо учениците, които не попадат, т.е., децата, които не са с ромски произход. КЗД е приел отрицателен отговор на този въпрос, но настоящия съдебен състав приема, че извода на КЗД е неправилен.

Видно от приложения към делото проект „Подкрепа на ромските ученици за успешно завършване на средното образование“, основната цел на проекта е задържането на ромските ученици в средното образование, повишаване на академичните им резултати и повишаване на броя на кандидат-студентите роми чрез предоставяне на стипендии, менторство и тюторство. Определен е и начина, по който ще се предоставят стипендиите, а именно през първата година на проекта за 9-ти и 10-ти клас ще бъдат дадени по 200 стипендии*30 евро месечно, за 10 месеца, като условие е учениците да имат успех поне 3,50. За 11-ти и 12-ти класове ще бъдат предоставени по 100 стипендии месечно за 10 месеца, като условие е учениците да имат успех поне 3,50. През втората година е направено разграничение в размера на предоставяните стипендии с оглед успеха на учениците. За 9-ти и 10-ти клас ще бъдат дадени по 80 стипендии за успех от 3,50 до 4,49 по 25 евро на месец; 70 стипендии за успех от 4,50 до 5,49 по 30 евро на месец и 50 стипендии за успех от 5,0 до 6,00 по 35 евро на месец. За 11-ти и 12-ти клас ще бъдат дадени по 45 стипендии за успех от 3,50 до 4,49 по 25 евро на месец; 30 стипендии за успех от 4,50 до 5,49 по 30 евро на месец и 25 стипендии за успех от 5,0 до 6,00 по 35 евро на месец. В проекта също е посочено, че деветокласниците са на 15 годишна възраст, десетокласниците на 16 годишна, единадесетокласниците на 17 години и дванадесетокласниците 18 години.

За сравнение в проекта е посочено, че в съответствие с постановление № 33, МОН осигурява стипендии за всички ученици в средните училища с отличен успех, която е в размер на 21 лв. на месец или много добър успех в размер на 18 лв. на месец.

Учениците с много добър успех трябва да представят доказателство за своя нисък социално-икономически статус, за да им бъде отпусната стипендия.

В този смисъл, съдът приема, че не е спорно по делото, че Ц., представляван от М. Р., заедно с Министерството на образованието и науката, чрез принципала си министъра, са предоставяли стипендии на ученици, които са с ромски произход. Предоставянето на стипендиите е обвързано единствено с постигане на определен успех, без значение социално-икономическия статус на семейството на ученика. Освен това, получаването на стипендия е предвидена и за минимален успех от 3,50, а размерът на стипендията, дори за най-ниския успех е в пъти повече от предвидената стипендия за отличен успех на учениците, от различен на ромския произход. А освен това, в проекта не е предвидено, в случай, че един ученик от ромски произход има отличен успех, дали ще получава стипендия един път по проекта и един път от МОН за отличен успех. Т.е., сравнявайки един ученик от ромски произход и един от различен произход, като сравнителен обект, които имат еднакъв успех, например от 35, до 4,49, ученикът от ромски произход ще получи стипендия, за да продължи да се обучава, а ученикът от различен произход няма да получи нищо и ще трябва да продължи да учи единствено по собствено желание. Описаното представлява и следва да се тълкува, като осъществена пряка дискриминация на основата на защитен признак „етническа принадлежност“. Програмата има за цел стимулирането на деца при обучението си, чрез предоставянето им на целеви стипендии. Ограничаващото, а от там и дискриминационно в случая се явява обстоятелството, че отпусканите стипендии се предоставят единствено на децата с етническа ромска принадлежност. Именно тук в случая се поставя и сравнителния елемент с други лица поставени при същите условия. Наблюдава се, както правилно посочва жалбоподателя, осъществяването на пряка дискриминация от заинтересованите, в настоящето производство страни - Министерството на образованието и науката и Ц.. Налице са всички основания за доказване на проявена дискриминация от посочените страни на основата на защитен признак „етническа принадлежност“. Настоящия съдебен състав намира за правилна мярката за стимулиране на деца при провеждане на образованието им, но последното не следва да става въз основа на расова, етническа, религиозна или друга основа. Всички деца следва да бъдат еднакво третирани и поставени при равни условия. „Етническата принадлежност“ не бива да бъде предпоставка за стимулиране или на обратната плоскост – сегрегиране на децата като цяло и в частност на обучаващите се и формиращи като личности. Именно чрез предоставянето на стипендии на деца от ромски произход Министерството на образованието и науката и Ц. са допуснали извършването на дискриминация, спрямо всички други деца в Р. Б., които не са с етнически ромски произход.

За пълнота на мотивите, съдебния състав намира за необходимо да посочи и мотивите от Решение на Съда на Европейския съюз в Л. от 16 юли 2015 година по дело С-83/14 ([фирма] срещу Комисия за защита от дискриминация). В него е посочено, че понятието за „дискриминация, основана на етнически произход“, по смисъла на Директива 2000/43, и по-специално на член 1 и на член 2, параграф 1 от нея, трябва да се тълкува в смисъл, че при обстоятелства като разглежданите в главното производство, при които всички електромери в градски квартал, населяван основно от лица от ромски произход, са поставени на стълбове от мрежата на въздушния електропровод на височина шест—седем метра, докато в останалите квартали такива електромери се поставят на височина до два метра, посоченото понятие следва да се

прилага без значение дали разглежданата колективна мярка засяга лица с определен етнически произход, или лица, които, без да имат такъв произход, съвместно с първите търпят по-малко благоприятното третиране или особено неблагоприятно положение, произтичащо от посочената мярка. В тази връзка следва да се напомни, най-напред, че видно от съображения 12 и 13 от Директива 2000/43, тя цели да осигури развитието на демократични и толерантни общества, които позволяват участието на всички лица независимо от тяхната раса или етнически произход, и че за целта „всяка“ пряка или непряка дискриминация, основана на расов признак или на етнически произход в областите, обхванати от Директивата, трябва да бъде забранена в Съюза. Член 2, параграф 1 от тази директива също потвърждава, че принципът на равно третиране по смисъла на същата означава отсъствие на „всякаква пряка или непряка дискриминация“, основана на расов признак или етнически произход. Понятието за „особено неблагоприятно положение“ по смисъла на същия текст не означава особено значим, очевиден и тежък случай на неравенство, а че най-вече лицата от дадена раса или етнически произход се намират в неблагоприятно положение в резултат от разглежданата разпоредба, критерий или практика. По аргумент от противното на цитираното решение на С. може да се изведе принципа, че всяко различно третиране на основа „етническа принадлежност“ следва да се счита за дискриминационно. В случая Министерството на образованието и науката и Ц., чрез предоставянето на стипендии на деца от ромски произход, при доста по-занижени критерии и в значително по-висок размер, третират по различен начин учениците от неромски произход, посещаващи училищата на територията на Р. Б., което според настоящия състав, а и според С. е дискриминационна мярка.

Неможе да бъде споделен извода на КЗД, че е налице изключението предвидено в чл. 7, ал.1 ЗЗДискр. Това е така, тъй като както е посочено и в оспореното решение, мерките които се предприемат за задоволяване на съответната законова цел, следва да бъдат пропорционални на целта. Това означава, както е посочил и състава на КЗД, че следва да са налице следните изисквания: 1. Избраната мярка да позволява реално постигане на целта; 2. Мярката да е необходима и подходяща за постигане на целта, т.е. да е единствения начин за постигане на целта и 3. Да не надхвърля необходимото за задоволяване на целта, т.е. да не накърнява диспропорционално и ненужно правата и интересите на дадена група лица за сметка на правата и интересите на други правни субекти. Съдът обаче не намира, че предоставянето на финансови средства, обвързани с определен минимален успех, са единствения начин за постигане на целта, а именно задържане на учениците в училище. В проекта са набелязани и други мерки, които са подходящи за постигане на целта, които не водят до дискриминиране учениците от неромски произход. Непосещаването на ромските деца на училище, не се дължи единствено и само на липсата на средства. Причините са различни и са свързани с липсата на мотивация у учениците, нежелание да се обучават и др. и именно върху тези причини следва да се съсредоточат усилията. Има много деца от неромски произход, които нямат финансова възможност да закупват учебници и учебни помагала, но те за да получат стипендия, следва да положат доста повече усилия, от тези, които следва да положат ромските деца, т.е. да достигнат отличен или поне много добър успех. За сравнение, ромските деца, следва да положат минимални усилия в училище, като не е необходимо да доказват, че нямат достатъчно средства. По този начин, предоставянето на целева стипендия обвързана единствено с минимален успех в училище, накърнява интересите на друга група лица, а именно

учениците от неромски произход, които се поставят в значително по-неблагоприятно положение, спрямо ромските деца.

Няма спор, че приобщаването и задържането на децата от ромски произход в образователната система е предпоставка да повишаване равнището на образованието и съответно за по-добра интеграция на тези лица. Но финансовия стимул съдът не може да приема като единствения начин за осъществяване на тези цели, без да бъдат насърчени да положат повече усилия, за да получат този финансов стимул.

По изложените съображения настоящият съдебен състав приема, че така подадената жалбата е основателна и доказана а обжалваното решение следва да бъде отменено, като неправилно. Преписката следва да се изпрати обратно на КЗД за ново произнасяне по подадената жалба в съответствие с мотивите на решението.

По разноските:

С оглед изхода на делото и доколкото в настоящото производство от процесуалния представител на жалбоподателя е претендирано присъждането на адвокатско възнаграждение, ответника следва да бъде осъден да заплати, на основание чл. 143, ал. 1 от АПК, във връзка с чл. 8, ал. 2 от Наредба № 1 от 09.07.2004 г. за минималните размери на адвокатските възнаграждения, на жалбоподателя сума в размер на 500 лева, както и сума в размер на 50 лева, представляваща заплатена държавна такса от жалбоподателя.

На ответника и заинтересованите страни не се дължат разноски.

Мотивиран от гореизложеното и на основание чл. 172, ал. 2, предложение второ от АПК, Административен съд София-град, II отделение, 59 състав

Р Е Ш И:

ОТМЕНЯ Решение № 296/12.07.2018 г. на петчленен разширен заседателен състав на Комисията за защита от дискриминация.

ВРЪЩА преписката на Комисията за защита от дискриминация за ново произнасяне по жалба вх. № 14-30-166/27.10.2016 г. и допълнения с вх. № 14-30-172/16.11.2016г. и вх. №14-30-174/01.12.2016г., подадени от Сдружение „А.“ [населено място], представлявано от председателя Ц. К., в съответствие с указанията по тълкуване и прилагане на закона.

ОСЪЖДА Комисията за защита от дискриминация, да заплати на Сдружение „А.“, представлявано от председателя Ц. К. сума в размер на 550 /петстотин и петдесет/ лева, представляваща съдебни разноски сторени в настоящето производство.

РЕШЕНИЕТО може да бъде обжалвано пред Върховния административен съд на РБ, в 14-дневен срок от съобщаването му на страните.

СЪДИЯ: